

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
כנס החטיבה ההתפתחותית
חורף 2015

בנושא:

מצבי לחץ, שבר וטראומה
בין השבר לאיחוי

ימים שלישי - חמישי, 10-12 פברואר 2015
מלון ניר עציון

שלום חברים,

בשנה הנוכחית חווינו כולנו את מבצע "צוק איתן" אשר הותיר בידינו עבודה רבה עם ילדים, הורים ומשפחות נפגעי חרדה, מצבי לחץ וטראומה. בנוסף לכך אנו פוגשים בחדר הטיפולים ברמה היום יומית מצבי משבר וטראומה ממקורות שונים: אסונות, מחלות, אבדנים, אלימות במשפחה, וכן טראומות המתחילות מגיל הינקות, עיכובים התפתחותיים חמורים, יחסי התקשרות לא תקינים, הפרעות ביחסים, חרדות, ולעיתים אף התעללות והזנחה. הכנס השנה יעסוק בהיבטים שונים של מצבי לחץ, משבר וטראומה אלה, ויתייחס לשיטות טיפול שונות הנהוגות כיום בסוגיות אלו.

אנו שמחים להזמינכם לכנס החטיבה ההתפתחותית של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל חורף 2015. הכנס יתקיים במלון ניר עציון שעבר בשנה האחרונה שיפוץ ושדרוג.

מצפים לראותכם!

בברכה,

וועד החטיבה:

תמי מאיר-יו"ר

אירית קלינגר

דורית שריקי חכם

יעל דורות מולכו

מירי אביטל

רוית שליסר

תוכנית הכנס
יום שלישי 10 בפברואר 2015

11:15-10:30		**התכנסות והרשמה**
12:00-11:15	**מליאה**	דברי ברכה: **דני כפרי** – מנכ"ל הסתדרות הפסיכולוגים בישראל **תמי מאיר** - יו"ר החטיבה ההתפתחותית **שלומית קנוטופסקי** – יו"ר הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה התפתחותית
13:30 – 12:00	**מליאה**	**ד"ר מירי קרן- <u>עקרונות של שיטת הפסיכותרפיה הורה-ילד ממוקדת טראומה</u>** ההרצאה תתייחס לעקרונות שיטת הפסיכותרפיה הורה-ילד ממוקדת הטראומה, עם האפיונים הדומים והשונים מהטיפול הדיאדי המקובל, להפרעות בקשר הורה-ילד. תינתנה שתי דוגמאות קליניות בגיל הינקות, האחת של טראומת אובדן הורה, ואחת של חשיפה לאירוע מאד אלים. **ד"ר מירי קרן** – פסיכיאטרית ילדים ונוער. מנהלת היחידה לגיל הינקות הקהילתית במרכז לבריאות הנפש "גהה", ראש הקורס לפסיכיאטריה של הגיל הרך ומרצה בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל-אביב, נשיאת האיגוד העולמי לבריאות הנפש של התינוק.
14:30-13:30		**ארוחת צהרים**
16:00-14:30		**קבלת חדרים ומנוחה**
17:00-16:00	**מליאה**	**גב' אלינה שלקס- <u>מבט קצר על התפתחות נפשית מוקדמת ומצבים מנטליים ראשוניים- פרספקטיבה פסיכואנליטית</u>** ההרצאה מתבוננת על התפתחות רגשית מוקדמת, הן בזמן ההריון והן בתקופת הינקות, כרלוונטית להבנה של מצבים מנטליים ראשוניים אותם אנו פוגשים בעבודה הקלינית. הפריזמות שנבחרו בניסיון להבין את המקורות של התהוותנו המנטאלית הן: החשיבה הפסיכואנליטית המבוססת על ניסיון קליני ועל תאורטיזציה של ניסיון זה; אינטרפרטציה פסיכואנליטית של תצפיות בעוברים ובתינוקות; ומחקרים התפתחותיים. **גב' אלינה שלקס** – פסיכולוגית קלינית מדריכה, ופסיכואנליטיקאית בחברה הפסיכואנליטית בישראל. מרכזת את המסלול ללימודים מתקדמים על מצבים מנטליים ראשוניים בלימודי המשך של התכנית לפסיכותרפיה באוני' תל-אביב. חברה בועדת ההוראה ומלמדת ומדריכה בתכנית זו, כמו גם בתכנית "הידברות" של המכון הפסיכואנליטי. בשנת 2006 הייתה בין מקבלי פרס פיליס מדאו, ניו-יורק, על מצוינות בכתיבה פסיכואנליטית. בשנת 2008 קיבלה את הפרס ה-12 לזכרה של פרנסיס טסטין שמוענק אחת לשנה בלוס –אנג'לס מטעם הקרן הבינלאומית לזכרה. הפרס הוענק עבור העבודה: "אימת הנפילה וההעלמות – מחשבות נוספות". פסיכולוגית קלינית בכירה במרפאה לבריאות הנפש ע"ש בריל, רמת-חן. עובדת בקליניקה פרטית בקרית אונו.
17:30-17:00		**הפסקת קפה ועוגה**

תוכנית הכנס
יום שלישי 10 בפברואר 2015 (המשך)

19:00-17:30	מליאה	**פרופ׳ מולי להד- <u>על האופציה לצמוח במצבי אין מוצא באמצעות משחקיות (playfulness) ודמיון</u>** מנקודת מבט התפתחותית האדם הוא יצור שניתן לומר עליו כי פרץ מחוץ לאבולוציה-מה גרם לכך? איך הדמיון והיצירתיות/משחקיות קשורים ליכולת המדהימה של ייצור כה פגיע להיות ״שליט הפלנטה״? מה אם כן חסר בהתייחסות המערבית לטיפול? ההרצאה תשלב בין אנתרופולוגיה/אבולוציה/מיתולוגיה ופסיכולוגיה. **פרופ׳ מולי להד** – בעל שני תארי דוקטור, מייסד מרכז משאבים לפתוח משאבי התמודדות, מייסד הדרמה תרפיה בישראל, פסיכולוגי רפואי מדריך, פסיכולוג חינוכי ומדריך בטיפול ביצירה והבעה, מחבר ועורך של 33 ספרים, זכה בפרסים רבים על עבודותיו החדשניות.
20:00-19:00		**ארוחת ערב**
21:00-20:00	**מליאה- הרצאת ערב**	**יובל אידו- <u>יחסי מטפל מטופל בתוך מערכת יחסי המורה והתלמיד בבודהיזם</u>** עניינה של תורת הנפש הבודהיסטית הוא מתן מענה למצוקות האדם. מזה 2,500 שנה מקציעים מורי הבודהיזם כלי סיוע לאדם במצוקתו. מתוך עיון מעמיק בנפש האדם ובדרכים שבהן סבל מיותר נוצר בחיי האדם, עוצבו דרכים שונות להבחין בין הסבל שהוא מן ההכרח, לבין הסבל שאנחנו מוסיפים על פני המצוקות הבלתי נמנעות. בהרצאה נבחן גם את הדרכים בהן אנחנו מעצימים סבל שלא לצורך, וגם את הדרכים שבהן יחסי מורה תלמיד מסייעים במתן המענה למצוקות אלו. **יובל אידו-** מחבר הספר: ״בודהיזם: מבוא קצר- מורה ותלמיד במסורת הזן-בודהיסטית״. מנהל בית הספר פסיכודהרמה ללימוד תורת הנפש הבודהיסטית ומנהל מקצועי בעמותת קשב פתוח. מורה מדיטציה, מנחה ומרצה בכיר בבית הספר פסיכודהרמה, וכן במרכז הישראלי לרפואת גוף נפש ובקמפוס ברושים באוניברסיטת תל אביב.
21:30	**לובי**	**ערב יין ופיצוחים**

תוכנית הכנס
יום רביעי 11 בפברואר 2015

08:00 – 09:00		**ארוחת בוקר**
09:00 – 10:30	**מליאה**	**ד"ר עופר מאורר- <u>סכמה תרפיה בארגז הכלים של הפסיכולוג/ית ההתפתחותי/ת</u>** על פי גישת **הסכמה תרפיה** כל בני האדם באשר הם נולדים עם צרכים רגשיים מרכזיים ואוניברסאליים (לדוגמא, צורך בביטחון, אישור, אוטונומיה, גבולות מציאותיים וכדומה). כאשר צרכים אלו אינם מסופקים או מסופקים באופן בלתי הולם בילדות ולאורך חייו, נוצרות בקרב האדם סכמות בלתי אדפטיביות, מעין תבניות פנימיות מתמשכות המכילות מחשבות, רגשות, תמונות, זיכרונות ותחושות גוף. סכמות אלו ממשיכות לכוון ולהנחות את האדם בתפיסתו ובהתנהלותו בעולם. בנוסף, תשומת-לב רבה מוקדשת בסכמה תרפיה גם למצבי סכמה או מצב עצמי (modes): אותן סכמות הפעילות אצל הפרט <u>בזמן מסוים</u>. ההורים אשר מגיעים אלינו לטיפול ולהדרכה מגיעים לרוב כאשר בעברם צרכים שונים אשר לא נענו באופן הולם, דבר אשר מתבטא בסכמות או ב"שיעורים" הבלתי אדפטיביים אשר הם נושאים בקרבם. אלו שיעורים כואבים על עצמם ועל העולם, שיעורים אשר הם למדו בחייהם המוקדמים ואשר בהתאם להם חיו את חייהם וכעת גם בהתאם להם הם מגדלים את ילדיהם ומטפלים בהם. בהרצאה נפגוש את הרעיונות המרכזיים של מודל הסכימה תרפיה ונבחן כיצד הגישה עשויה להשתלב בארגז הכלים של פסיכולוגי/ות התפתחותיים/ות בעבודתם עם הורים וגם עם ילדים. **ד"ר עופר מאורר-** פסיכולוג קליני, מרצה לפסיכולוגיה ולפסיכותרפיה במחלקה לפסיכולוגיה במרכז ללימודים אקדמיים ומנהל בית הספר החדש לפסיכותרפיה בתל אביב ללימודי גישות פסיכו-תרפויטיות אינטגרטיביות ומבוססות מחקר. ד"ר מאורר הוא מטפל ומדריך מוסמך בגישת הסכמה תרפיה אשר התמחה בגישה אצל מייסדה ד"ר ג'פרי יאנג בניו-יורק. ד"ר מאורר הינו המנהל במשותף של המכון הישראלי לסכמה תרפיה, מדריך ומטפל בקליניקה פרטית בתל-אביב.
10:30 – 10:45		**הפסקה**

תוכנית הכנס
יום רביעי 11 בפברואר 2015 (המשך)

12:15 – 10:45	מליאה	**ד"ר עודד ארבל- <u>מהמנזר לחדר הטיפולים- התפתחות הטיפול- מבוסס מיינדפולנס והבסיס הרעיוני של טיפול קשוב</u>** מזה מאות רבות של שנים מאמנים אנשים את רוחם ונפשם במדיטציה, מתוך שאיפה להשתחרר מהמצוקה ומהסבל הכרוכים בקיום האנושי. המדיטציה וההבנות הנילוות לה הם נידבך מרכזי בחשיבה ובעשייה הבודהיסטית, ובשלושת העשורים האחרונים, הפכה לרלבנטית יותר ויותר בפרקטיקה הקלינית הנפשית המערבית. דרך עבודתם החלוצית של ג'ון קבט זין ואחרים, הפך אימון זה לשיטה טיפולית מעמיקה, מתוקפת מחקרית, בשורה ארוכה של הפרעות נפשיות ומצוקות אנושיות. בהרצאה נסקור את התפתחות הטיפולים מבוססי המיינדפולנס, את הרעיונות המרכזיים העומדים בבסיס השיטה ונציג דוגמאות קליניות מעבודה קבוצתית ופרטנית. **ד"ר עודד ארבל -** פסיכיאטר מומחה, בוגר ביי"ס לרפואה באוני' ת"א, והתכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית אוניברסיטת ת"א. עומד בראש מרפאת המיינדפולנס שבמרכז לבריאות הנפש בבאר-שבע, ומרכז את התכנית להכשרת מטפלים בגישות מבוססות מיינדפולנס. עוסק בפסיכותרפיה וייעוץ במסגרת פרטית בקליניקה בת"א ובטל – שחר. בוגר תכנית המטפלים של פסיכודהרמה - מרכז, שהוקם בשנת 1998, על ידי פרופסור יעקב רז ונחי אלון, המפגיש מטפלים ואנשים ממקצועות שונים עם הבודהיזם דרך ייחודית המשלבת עיון, התנסות ואימון, וכיום חבר בסגל ההוראה של בית הספר והמרכז המקצועי של תכנית המטפלים. מטפל מוסמך בשיאצו, בעל חגורה שחורה בקארטה, מדריך צלילה ומנסה לנגן בחליל במבוק. תלמידו של פרופסור רז, מתאמן ומלמד בדרך הזן. בעל ניסיון רב בהנחיית קבוצות מדיטציה וקבוצות טיפוליות בגישות מבוססות מיינדפולנס. במסגרת מרפאת המיינדפולנס במרכז לבריאות הנפש בבאר-שבע, מנחה קבוצות מדיטציה למטופלים ולצוות, עוסק בטיפול פרטני במגוון הפרעות, ובהוראה והכשרה של מטפלים בתורת הנפש הבודהיסטית וגישות מבוססות מיינדפולנס.
13:00 –12:15	מליאה	**פגישת מתמחים עם אחראית התחום בוועדה המקצועית**
15:45-13:00		**ארוחת צהרים מנוחה**
16:00-15:45		**הפסקת קפה**
19:00-16:00		**סדנאות**
20:00 – 19:00	מליאה	**ערב חטיבה**
21:00 – 20:00		**ארוחת ערב**
21:00	לובי	**ערב פיצוחים ויין**

תוכנית הכנס
יום חמישי 11 בפברואר 2015

08:00 – 09:00		**ארוחת בוקר ופינוי חדרים**
09:00 – 09:50	**מליאה**	**ד"ר נעמה אושרי- <u>מאי נחת לאי של נחת – לנשום עמוק בתוך רגעים מורכבים</u>** לא פעם האימהות בחברה הישראלית נחווית על ידי האם כעול רווי מתחים ולחצים מתמשכים. המשאלה להיות במספר מחוזות בו זמנית, ולהיות טובה דיה כאם, כאשת מקצוע, כבת זוג ועוד....לעיתים מורגשת כבלתי אפשרית. הבחירה באחד מהם אינה פשוטה בחברה ההישגית שלנו. בהרצאה נתהה על נקודות המפגש של הרוח עם חיי החומר והמעשה: על אתגר ההורות והאמהות, על תרומת התירגול לחיי היום יום רוויי המתח, ועל האפשרות למצוא אי של נחת בתוך האי נחת של חיינו. **ד"ר נעמה אושרי** – תלמידה ומורה בדרך הזן. מלמדת מדיטציה, פילוסופיה ופסיכולוגיה בודהיסטית ומלווה אנשים במסעם בהשראת הדהרמה.
09:50 – 11:00	**מליאה**	**גב' איריס שמחוני שגב- <u>טראומה מינית בילדות</u>** טראומה מינית בילדות לרוב אינה טראומה חריפה וחד פעמית דוגמת אונס, פיגוע ותאונה. פגיעה מינית בילדות מתרחשת לרוב בהקשר של יחסים שעברו עיוות, ובהקשר של סוד והשתקה. הדרך בה הילד/ילדה מנוצלים היא כזו שלרוב עובר זמן עד שנחווים ההשפלה והניצול. לעיתים הגילוי הוא הפעם הראשונה בה הילד/ה המנוצלים מקבלים מבחוץ את הייחוס של המשמעות השלילית למתרחש. הקושי מתעצם עוד משום שלרוב האדם הפוגע הינו מישהו שעימו ישנה קירבה ואימון, ומידה של תלות. העיוות, בלבול שפת התשוקה ושפת הרוך (פרנצי), יוצרים תגובות שלרוב אינן מתאימות להמשגה של תסמונת בתר-טראומטית, אלא מחלחלת לבניית העצמי המתפתח, ומפנימות ומקבעות עיוותים והשפעות על תפיסות ואמונות לגבי יחסים, ולעיתים בלבול בגבולות העצמי הגופניים והנפשיים. כדי להתגונן מתפיסת משמעות הפגיעה, ומעוצמת ההצפה ברמה הגופנית- חושית הילד/ה לעיתים מתגונן/נת בניתוקים בזיכרון, בין חוויות גופניות לבין ההכרה, ובין ייצוגים שונים של העצמי. פגיעה מינית הינה פגיעה התפתחותית מתמשכת, והיא שבה ומעלה קשיים בשלבים התפתחותיים שונים עם עליית היכולת הקוגניטיבית , הבנת מרקמי יחסים, וההתפתחות המינית. בהרצאה אנסה להתייחס למספר היבטים עיקריים החשובים לעבודת הפסיכולוג התומך בהתפתחותו של ילד או ילדה שעברו פגיעה מינית וסקסואליזציה טראומטית. **גב' איריס שמחוני שגב-** פסיכולוגית קלינית בכירה, מדריכה בטיפול ואבחון. לימדה והדריכה בנושא טראומה בילדות בתכנית לפסיכותרפיה, החוג לפסיכולוגיה אוניברסיטת חיפה, הדריכה בפרוייקט מתמשך של משרדי הבריאות, הרווחה והחינוך, במרפאות ובתחנות בריאות הנפש, בשירות הפסיכולוגי, בפנימיות, ובמרכזי חרום, וכן הדריכה פקידות סעד בנושאי הפגיעה המינית בילדות.
11:00 –11:10		**הפסקת קפה**
11:10 – 14:10		**סדנאות**
14:10		**ארוחת צהרים, פרידה ופיזור, ונתראה בשנה הבאה**

רשימת הסדנאות:
(על פי סדר הא"ב)

כל הסדנאות המשכיות ותתקיימנה יומיים ברצף בימים ד'-ה' מלבד הסדנאות של חיותה קפלן ואווה אפלמן אשר תהיינה האחת ביום ד' אחר הצהריים והשנייה ביום ה' בבוקר - והבחירה היא בשתיהן יחדיו.

אורנית רוזנבלט	**סדנה מס' 1- <u>טיפול דיאדי "תחת איום נפילת טילים" לפעוטות והוריהם - החיים תחת איום מתמשך של נפילת קאסמים בשדרות ועוטף עזה</u>** בסדנא נדון באבחנה של הפרעה פוסט-טראומטית בגיל הרך, אציג מודל של טיפול דיאדי לפעוטות והוריהם החיים תחת **איום מתמשך.** נלמד כלים שונים אשר חלקם פותחו במיוחד, והמתאימים לעבודה דיאדית: יצירת מקום בטוח בדמיון, שיקום חווית השליטה והויסות, השבת יכולת המשחק המשותף, עיבוד משותף של הילד וההורה את הטראומות שעברו בדרך של שחזור, חשיפה ודה-סנסיטיזציה, וכלים נוספים לטיפול בטראומה שפותחו לאור הניסיון הרב שהצטבר, במרכז הטיפולי בשער הנגב. **אורנית רוזנבלט-** פסיכולוגית קלינית מדריכה. מנהלת המרכז לשירות פסיכולוגי בשער הנגב. מנהלת היחידות הטיפוליות במרכזי החוסן שדרות ושער הנגב. עובדת שנים רבות באזור גבול העימות בעוטף עזה.
אסנת חזן	**סדנה מס' 2- <u>"ילדים במצבי קיצון" - עקרונות עבודה בסיסיים בטיפול בילדים עם הפרעות התקשרות בגישה התייחסותית, בשלב הקדם חביוני</u>** בסדנה ידובר על ילדים צעירים, שסובלים מטראומה מתמשכת ועם מודל עבודה פנימי להתקשרות כאוטית, מתקשים לחוות נחמה וביטחון מקשרים מיטיבים, ואף סובלים פעמים רבות מבעיות קשות של ניתוק, התפרצויות קשות, קשיי ויסות רגשי, וקשיי ויסות מוטורי, כך שמגיעים למצבים בהם הם מסכנים את עצמם ואת האחרים הנמצאים בסביבתם. הם סובלים מעיכובים התפתחותיים בעיקר עיכוב שפתי, ניתוקים, ולעיתים באופן לא צפוי, וללא טריגר נראה לעין, עלולים להירדם על מנת להפסיק להרגיש, כמו כן ישנם ילדים אשר אינם שולטים בצרכיהם בתקופות של סערה רגשית, וישנם ילדים שהגוף יגיב לטראומה דרך מחלות פסיכוסומאטיות (בעיות נשימה, פריחות לא ברורות, חום, המופיע באופן פתאומי ועוד). כיצד ניתן לשנות אצל ילד צעיר את ייצוגיו על העולם, לאחר שחווה פגיעה משמעותית והזנחה בהתקשרות הראשונית, כדי לאפשר לו לעלות מחדש על מסלול התפתחותי תקין. הסדנא תעסוק בדרכי העבודה עם אותם ילדים ותתבסס על הגישה ההתייחסותית, הגורסת כי תהליכי שינוי וריפוי נפשי מתרחשים בהקשר של מטפל-מטופל, כפי שטוענת הרמן "ההחלמה יכולה להתנהל רק בתוך הקשר של יחסים, אין היא יכולה להתנהל בבידוד". נעסוק בחומרים הטראומטיים שהילד מביא לחדר הטיפול, והתפקיד שלנו כמטפלים בתהליכי הריפוי, והשיקום של ילדים אלו תוך שילובם של ההורים בתהליכים מרפאי נפש אלו. בנוסף יוצג מודל מניעתי לעבודה עם ילדים טראומטיים. **אסנת חזן-** עו"ס MSW, התמחתה בגיל הרך, מטפלת משפחתית וזוגית, התמחתה בטיפול דיאדי, סיימה לימודי פסיכותרפיה, מסלול ילדים ונוער באוניברסיטת חיפה, ניהלה את "בית המעבר" – " הבית של שרי", הבית החסוי המיועד לילדים במצבי חירום. מטפלת בקליניקה פרטית ובמסגרת קופת חולים.

רשימת הסדנאות:
(על פי סדר הא"ב)

ד"ר ברט מלצר **רינה פורת** (הסדנא מוגבלת ל- 15 איש)	**סדנה מס' 3- <u>"טיפול במשחק בחול" (Sandplay therapy)- אמצעי טיפולי בעבודה עם ילדים פגועי טראומה</u>** "טיפול במשחק בחול" הוא שיטה טיפולית מבוססת על התיאוריה והגישה של ק.ג. יונג. זהו כלי טיפולי שבו מטופל משחק באופן חופשי ובונה בתוך ארגז חול תמונות או סצינות באמצעות אובייקטים שונים שלקוחים מעולם המציאות והדמיון. טיפול זה מוכיח את עצמו בעשורים האחרונים כאמצעי חשוב ויעיל בעבודה עם ילדים ומבוגרים במיוחד פגועי טראומה. הסדנא תכלול הצגת מושגים תיאורטיים, דוגמאות קליניות והתנסות אישית חוויתית בקבוצה. **ד"ר ברט מלצר-** פסיכולוג קליני וחינוכי מדריך, למד בארה"ב וסיים תואר שלישי באוניברסיטת קלארק בפסיכולוגיה קלינית והתפתחותית. ממייסדי האגודה הישראלית לטיפול במשחק בחול (ISTA), חבר באגודה הבינלאומית (ISST), עבד והדריך שנים רבות בשירותים פסיכולוגיים, מדריך ומטפל בקליניקה פרטית במושב "ניר ישראל". **רינה פורת-** פסיכולוגית ואנליטיקאית יונגיאנית בכירה, ממייסדי האגודה הישראלית לטיפול במשחק בחול (ISSA), חברה באגודה הבינלאומית (ISST), מלמדת בבית ספר לפסיכותרפיה יונגיאנית (אנליטית), פסיכולוגית חינוכית מדריכה בכירה, ניהלה שנים רבות את השפ"ח באשקלון, מדריכה ומטפלת בקליניקה פרטית במושב "ניר ישראל", מדריכה צוותים טיפוליים במקומות שונים כגון בתי חולים ועוד.
חיותה קפלן	**סדנה מס' 4 א'- <u>ההיעדר האימהי כחוויה מתקיפה</u>** הסדנה תתייחס לטראומה בתקופה טרום שפתית שאינה אירוע פיסי ממשי, אלא חוויה סובייקטיבית של התינוק או הפעוט בתוך יחסים עם האובייקט הראשוני. לרוב האם, מה שמכונה relational trauma או dyadic trauma והנושאת חותם משמעותי על התפתחותו הנפשית. זוהי חוויה שאינה מדווחת, לרוב נטולת סיפור אך כזו המותירה עקבות זיכרון לא מילולי, המוצאים ביטוי בהתנהגות, תפקוד, או הלך רוח. זוהי חוויה מצטברת וטעונה שמקורה בתפקוד מנטלי של האם המשתנה באופן בלתי צפוי, אינו פוגש לאורך זמן את צרכי התינוק/פעוט, ונתפס כפציעה או קיטוע בתוך היחסים (A. Green). האובייקט שאמור לקיים ולשמר חיים שיש בהם הנאה בטוחה והדדית מחולל מצב של לחץ נפשי בלתי נסבל ההופך לחוויה מצטברת של ההיעדר המובן מאליו : הרצף הקיומי הבינאישי. אובדן הקשר הייחודי עם האם שהשתבש או נקטע, פגע באיכות האינטרסובייקטיבית של היחסים ונחווה על ידי התינוק או הפעוט כהפרעה מעבר ליכולתו לשאת את השינוי. (D.W.Winnicott). ההיעדר האימהי נחווה אפוא כחוויה מתקיפה על כל השלכותיה ההתפתחותיות. הסדנה תלווה בתיאור של שני מקרי טיפול. **חיותה קפלן-** פסיכולוגית קלינית והתפתחותית מומחית בכירה, מורה בכירה באוניברסיטת חיפה בחוג לפסיכולוגיה, לימודי מ.א. במגמה קלינית –חינוכית. לימדה בעבר בתוכנית ללימודי תעודה בפסיכותרפיה פסיכואנליטית בחוג לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה. תחנה לטיפול פסיכולוגי התפתחותי, משרד הבריאות, חיפה. מלמדת ומדריכה צוותים מקצועיים באזור חיפה ובאזור המרכז. מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית.

רשימת הסדנאות:
(על פי סדר הא"ב)

ד"ר אווה אפלמן (הסדנא מוגבלת ל-15 איש)	**סדנה מס' 4 ב'- <u>איחוי השברים: טראומה, כאוס והתמוטטות על פי ויניקוט ובולבי</u>** "ואני שנותקתי מבלי היגמל לא נגמלתי ולא אנתק" "האסופי" נתן אלתרמן טראומות ביחסים בילדות המוקדמת עלולות להשאיר פנים מצולק ומנותק. בולבי וממשיכיו היטיבו לתאר את תהליך היווצרות הטראומה בילדות המוקדמת, והשלכותיה על אטצ'מנט לא מאורגן. כאב, זעם, והכחשה, הכרוכים בטראומה נטרפים אלה באלה, יוצרים כאוס ומשאירים תשתית לא מאורגנת. בעקבות השברים בגיל ה מוקדם, עולה בטיפול הפחד מהתמוטטות (ויניקוט); וכמו כל פחד, קיימת במטופל הן רתיעה מהמקום הפצוע והן הרצון להתקרב אליו כדי לאחות ולרפא את הטראומה. מטפל המכיר היטב את מורכבות השברים, יוכל לאבחן את הביטויים הישירים והעקיפים, לגעת בקשיים העולים מבלי להירתע מעוצמות הכאב, ולעזור באיחוי. בסדנא זו נדון בשאלות סביב טראומות ילדות הנפרצות מאוחר יותר, מתי ואיך אפשר לאחות את הקרעים? נתמקד הן בידע תיאורטי והן ביישומו בפרקטיקה דרך תיאורי מקרה מפורטים שמייצגים טיפול במגוון של מטופלים עם תבניות מורכבות טראומות ביחסים המוקדמים ובקשרי האטצ'מנט. **ד"ר אווה (חוה) אפלמן-** פסיכולוגית קלינית מומחית מרצה במסגרות אקדמיות, הרצתה בעבר באוניברסיטת בר-אילן, בעלת קליניקה פרטית בתל-אביב. בעלת התמחות באטצ'מנט מאוניברסיטת הארוורד. מחברת "שלבים ראשונים של ההתפתחות: זרקור על התיאוריה של בולבי", האוניברסיטה הפתוחה. מחברת: "הסכנה שבפתיחת הדלת: מסע בעקבות טראומה מוקדמת". **ליצירת קשר:** 03-6091943, 052-8754385, Eva.Appelman@biu.ac.il
ד"ר לילך רחמים **ד"ר בלה מירוצ'ניק**	**סדנה מס' 5- <u>"חשיפה ממושכת": טיפול דיאדי ב"חשיפה ממושכת" בפעוטות בני שנתיים עד ארבע</u>** פעוטות נחשפים לאירועים טראומטיים כמו טרור, תאונות שונות ומחלות מסכנות חיים שמחייבות שימוש בפרוצדורות רפואיות חודרניות. ללא איתור מוקדם וטיפול יעיל, פעוטות ממשיכים לסבול מסימפטומים פוסט-טראומטיים ומקשיים התפתחותיים. תגובות של הורים במהלך האירוע עצמו והתמודדותם עם השלכותיו עשויות לשמש מגן, או להחריף את ההשפעות של האירוע הטראומטי על בריאותו הנפשית של הפעוט. על מנת להבטיח התפתחות תקינה של פעוטות שחוו אירוע טראומטי, יש צורך באיתורם ובמתן טיפול קצר ויעיל. הטיפול בחשיפה ממושכת PE- Prolonged Exposure , אשר פותח על ידי פרופסור פואה, הוכח כיעיל והנחקר ביותר עם מבוגרים וילדים, ולאחרונה עבר אדפטציה להתאמה לטיפול בדיאדה הורה-פעוט. בסדנה יוצג מודל טיפול בחשיפה ממושכת בדיאדה הורה-פעוט תוך הדגמה ממקרים טיפוליים אשר בוצעו על פי הפרוטוקול המותאם אשר צובר עדויות המוכיחות את יעילותו. המשתתפים בסדנה יכירו את הפרוטוקול הטיפולי על שלביו וייחשפו למקרים טיפוליים אשר יוכלו להדגים את יישומו הלכה למעשה. **ד"ר לילך רחמים**- פסיכולוגית קלינית מדריכה, מרצה בבית ספר לפסיכולוגיה המרכז הבינתחומי הרצליה, ומנהלת תכנית הכשרה לפסיכותרפיה קוגניטיבית – התנהגותית, עם ילדים ומתבגרים במרכז הרפואי שניידר פתח-תקווה. מומחית בטיפול בטראומה בילדים ומתבגרים. **ד"ר בלה מירוצ'ניק-** פסיכיאטרית מנהלת המרפאה לגיל הרך במרפאת ילדים ונוער המרכז הרפואי זיו. בוגרת בי"ס ללימודי פסיכותרפיה בגישה פסיכואנליטית, ובגישה קוגניטיבית התנהגותית. חברה בוועד העמותה לבריאות הנפש של התינוק.

רשימת הסדנאות:
(על פי סדר הא"ב)

נעה גינוסר	**סדנה מס' 6- "היכרות עם פסיכותרפיה ילד-הורה (Child-Parent Psychotherapy, CPP)** CPP, פסיכותרפיה ילד-הורה, הינה מודל התערבות מבוסס-ראיות (evidence-based) אשר פותח בארה"ב ע"י פרופסור אליסיה ליברמן ופרופסור פטרישיה ואן הורן. מטרת ההתערבות לספק מענה טיפולי לילדים בגיל הרך אשר חוו טראומה (מוות או מחלה קשה במשפחה, חשיפה לאלימות, התעללות והזנחה קשה, היעדרות פתאומית של בני משפחה, מלחמה וטרור). ההתערבות נעשית בתוך קונטקסטאינטרסובייקטיבי של מערכת היחסים עם דמויות ההתקשרות הראשוניות. בגישת התערבות זו, המטפל מתבונן בדיאדה דרך שתי עדשות: עדשת ההתקשרות בין הילד לדמות המטפלת, ועדשת הטראומה והשפעתה על ההתקשרות. מתוך פרספקטיבה התייחסותית, מסייע המטפל לילד ולהורה לשקם את מערכת יחסי ההתקשרות תוך התייחסות לחוויה הסובייקטיבית של שני הצדדים. באמצעות התהליך הטיפולי מתבססים בדיאדה יכולות לויסות רגשי, ביטחון, מנטליזציה ופתרון קונפליקטים. כמו כן נבנה בהדרגה נראטיב קוהרנטי לסיפור הטראומתי תוך הדגשת החוויה האישית והתייחסות מקדמת הגנה, צמיחה וחוסן. מטרת הסדנה לספק ידע תיאורטי של תחומי הדעת עליהם המודל מבוסס והבנה קלינית ראשונית של ההתערבויות הקליניות הלכה למעשה. הנושאים בסדנה: ✓ השפעת טראומה מוקדמת על ההתפתחות בגיל הרך. (השפעה מוחית, התקשרות, ויסות, חרדות ראשוניות ועוד...) ✓ השפעת טראומה על הורים של ילדים בגיל הרך. – השפעתם של רוחות רפאים, טריגרים של טראומה ועוד על ההורות. ✓ ביטוי הטראומה במערכות היחסים- מה נראה ברמה התצפיתית? ✓ עקרונות ההתערבות ב-CPP, - תפקיד המטפל, סדרי העדיפויות בטיפול, צורות התערבות. ✓ שיטת ההתערבות: מה עושים ב- CPP? ✓ דוגמאות קליניות של עבודת ה- CPP- איך ההתערבות נראית? ✓ הסדנא תכלול העברת ידע תיאורטי, הצגת ויניאטות טיפוליות ותיאורי מקרה והתנסות בקבוצה בהמשגת התערבויות טיפוליות על פי עקרונות המודל. **נעה גינוסר -** פסיכולוגית קלינית מומחית לגיל הרך. • משמשת כפסיכולוגית אחראית גנים ומרכזי טיפול, אלו"ט. • חברה בסגל הדרכה והוראה של מכון חרוב ל- CPP • קליניקה פרטית, מושב "מסילת ציון".

רשימת הסדנאות:
(על פי סדר הא"ב)

סליה פלדשטיין	**סדנה מס' 7- <u>"בין כל הצבעים למה צבע אדום?"</u>** יצירה והבעה בתחומי האומנויות הם אמצעי ביטוי ראשוניים וישירים המוכרים לילד מגיל הינקות. במצבי טראומה הפחדים משתקים את הגוף ואת הנפש, ומה שיכול לאפשר שחרור זה ליצור מרחב בטוח כדי לפרוק את המתח ואת הלחץ דרך אומנויות. אמנות ויצירה קיימים בבסיס קיומנו האנושי. כילדים, דרכי הביטוי שלנו באמצעות אמנויות (משחק ודמיון, ציור, תנועה, קולות וצלילים ועוד...) הן חלק בלתי נפרד מהתפתחותנו. התנועה משמשת אמצעי ראשוני אוטנטי ספונטני להבעה ותקשורת, עוד בטרם לומד הילד לתרגם צרכים ורגשות למילים. הדמיון יוצר פעילות ללא עכבות שיפוטיות, וללא תחרות והישגיות. הסדנה תכלול התנסות חוויתית פעילה, לצד היבטים תיאורטיים ותיאורי מקרה של טיפול בילדים תחת אש במהלך מבצע "צוק איתן", ובה נגלה את הילד החבוי בתוכנו, ונשתמש באמצעים של האומנויות לגילוי כוחות נפש ויצירתיות. **סליה פלדשטיין-** מטפלת בתנועה בשילוב אומנויות- טיפול ייעוץ והדרכה. מומחית בפסיכותרפיה ממוקדת טראומה וכן פסיכותרפיה באוריינטציה יונגיאנית. עובדת שנים רבות באזור עוטף עזה, מתגוררת בקיבוץ זיקים אשר בגבול עוטף עזה. בעלת קליניקה פרטית. רכזת תכנית "מעגן" במועצה אזורית חוף אשקלון. עבדה במבצע "צוק איתן" עם ילדים במצבי חרדה, תחת אש, בזמן אמת בעוד הטילים נופלים.
ד"ר עודד ארבל (הסדנא סגורה למומחים)	**סדנה מס' 8- <u>הקשבה עמוקה וריקה- התנסות אישית ומקצועית בעולם הקליני של טיפול מבוסס מיינדפולנס</u>** הרעיון המרכזי בטיפול מבוסס מיינדפולנס הוא להיות עד כמה שניתן קרוב אל החוויה, ולחקור אותה באופן קרוב, אינטימי, קשוב ונוכח. במסגרת הסדנה, ננסה לנגוע בחוויה של טיפול מבוסס מיינדפולנס, מה יכולה מדיטציה ללמד אותנו על האופן בו התודעה שלנו עובדת? מה זה אומר להיות נוכח? מהי הקשבה ריקה? מה המשמעות של להיות מטפל בגישה מבוססת מיינדפולנס?? במסגרת הסדנה נתנסה במדיטציה מסוגים שונים, בהקשבה מסוגים פחות מוכרים, במקום של הגוף בדיאדה הטיפולית ועוד. **ד"ר עודד ארבל-** פסיכיאטר מומחה, בוגר בי"ס לרפואה באונ' ת"א, והתכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית אוניברסיטת ת"א. עומד בראש מרפאת המיינדפולנס שבמרכז לבריאות הנפש בבאר-שבע, ומרכז את התכנית להכשרת מטפלים בגישות מבוססות מיינדפולנס. עוסק בפסיכותרפיה וייעוץ במסגרת פרטית בקליניקה בת"א ובטל – שחר. בוגר תכנית המטפלים של פסיכודהרמה - מרכז, שהוקם בשנת 1998, על ידי פרופסור יעקב רז ונחי אלון, המפגיש מטפלים ואנשים ממקצועות שונים עם הבודהיזם דרך ייחודית המשלבת עיון, התנסות ואימון, וכיום חבר בסגל ההוראה של בית הספר והמרכז המקצועי שלתכנית המטפלים. מטפל מוסמך בשיאצו, בעל חגורה שחורה בקראטה, מדריך צלילה ומנסה לנגן בחליל במבוק. תלמידו של פרופסור רז, מתאמן ומלמד בדרך הזן. בעל ניסיון רב בהנחיית קבוצות מדיטציה וקובצות טיפוליות בגישות מבוססות מיינדפולנס. במסגרת מרפאת המיינדפולנס במרכז לבריאות הנפש בבאר-שבע, מנחה קבוצות מדיטציה למטופלים ולצוות, עוסק בטיפול פרטני במגוון הפרעות , ובהוראה והכשרה של מטפלים בתורת הנפש הבודהיסטית וגישות מבוססות מיינדפולנס.

דרכי הגעה ועל המקום עצמו

מיקום הכינוס

- **גם השנה יתארח הכנס השנתי במלון "ניר עציון".**
- המלון עבר שדרוג ושיפוץ, השף הראשי של המלון חזר השנה למלון.
- האירוח הוא על בסיס פנסיון מלא הכולל לינה, 3 ארוחות ביום, קפה ועוגה אחה"צ, קפה ומיץ רץ במהלך הסדנאות.
- מלון ניר עציון ממוקם במושב שיתופי דתי ניר עציון ליד עין הוד.
- אתר המלון www.nir-ezion.co.il

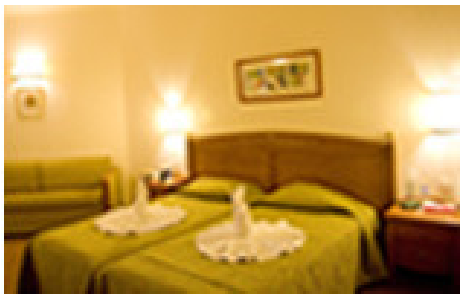

דרכי הגעה ברכב:

- **מדרום**: נוסעים בכביש תל-אביב - חיפה הישן כביש מס' 4, בכביש 7111 פונים ימינה לכיוון מושב
- ניר עציון וכפר האמנים עין הוד, יש להמשיך עם כביש זה למושב. (לבאים מכביש החוף מס' 2 או מכביש מס' 6 יש לרדת בכיוון זיכרון יעקב/פורדייס לכביש ת"א-חיפה הישן מס' 4 לכיוון צפון).
- **מצפון**: נוסעים בכביש חיפה-ת"א הישן כביש מס' 4, בכביש 7111 פונים שמאלה לכיוון מושב ניר עציון וכפר האמנים עין הוד, יש להמשיך עם כביש זה למושב. (לבאים מכביש החוף מס' 2 יש לעבור במחלף עתלית לכביש חיפה-ת"א הישן מס' 4 לכיוון דרום).

בתחבורה ציבורית:

למגיעים ברכבת יש לרדת בתחנת חוף הכרמל. בסמוך אליה יש את מרכזית חוף הכרמל (תחנה מרכזית של אגד) שם יש לקחת את קו 921 ולרדת לאחר כ-10 דק' נסיעה במסוף ניר עציון. (תחנת האוטובוס על כביש מספר 4 לפני העלייה לניר עציון). חוצים את הכביש והולכים לכיוון גביש הגישה לניר עציון וממתינים בתחנת אוטובוס. מתקשרים לקבלה של המלון - 04-9845555 - ויגיעו לאסוף אתכם.

שירותי המלון:

- החדרים לאורחי המלון כוללים: חדר אמבטיה מרווח, מיזוג אוויר, טלפון, טלוויזיה, מייבש שיער, ערכת שתייה חמה וכספת .
- מסעדה, לובי, ומרפסת חיצונית המשקיפה לנוף.
- בריכת שחיה חצי אולימפית מקורה ומחוממת (שעות פתיחה מוגבלות, הפרדה לנשים וגברים).
- סאונה יבשה, מכון כושר, חדרי טיפולים שעות פתיחה יפורסמו במקום.
- אתרים בסביבה הקרובה: ניתן לסייר בעין הוד בגלריות השונות בהתאם לשעות הנוחות, הכפר הערבי עין חוד, זכרון יעקב, יקבי יין בסביבה ועוד.
- במושב יש גם פינת חי גדולה פתוחה לביקורים לאורחי המלון.

ארגון והרשמה

הכנס יאורגן על ידי חברת **"כלים שלובים"** ונציגיה ילוו את משתתפי הכנס לאורך שלבי הארגון ובמהלך הכנס.
בכל הנושאים הקשורים לארגון, הרשמה ותשלום עבור הכנס, ניתן לפנות ליפעת באופן הבא:
טלפון 03-9622158, שלוחה 107 | פקס 03-9622160 | דואר אלקטרוני ifat@ks-team.co.il
כתובת דואר: רחוב החרושת 16 אור יהודה, מיקוד 6037584

הרישום לכנס יבוצע בצורה אינטרנטית שתסופק ע"י חברת "כלים שלובים".
המערכת מאובטחת ומתאימה לתשלום בכרטיסי אשראי.
הלינק למערכת ההרשמה **www.reg.co.il/DevelopmentalPsychology**
(אתר ההרשמה יפתח החל מ-5 בינואר 2015)

ההרשמה תסתיים ב- 2 בפברואר 2015

דמי השתתפות

- להלן דמי השתתפות לכנס על בסיס לינה, ארוחות, הפסקות קפה וכיבוד, השתתפות בהרצאות, ושימוש במתקני המלון.

מומחה חבר הפ"י	1480 ₪
מומחים שאינם חברי הפ"י	1880 ₪
מתמחים חברי הפ"י	1330 ₪ (בחדר בן שלוש מיטות)
מתמחים שאינם חברי הפ"י	1680 ₪ (בחדר בן שלוש מיטות)
תוספת מחיר לאדם בחדר יחיד (מומחים בלבד)	550 ₪

תינתן עדיפות לרישום לסדנאות לחברי הפ"י וחברי החטיבה. הזדרזו להירשם!!

תשלום דמי חבר/הרשמה להפ"י

דמי החבר להפ"י לשנת 2014 (490 ₪ למומחים, 250 ₪ למתמחים, 80 ₪ לסטודנטים) ניתן לשלם בהמחאה נפרדת לפקודת הפ"י לפי הכתובת: **הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, ת.ד. 3361 מיקוד 5213601 או באמצעות כרטיס אשראי בטלפון: 03-5239393.**

פריסת תשלומים

- **למשלמים בצ'קים:** לנרשמים עד לתאריך 26.1.15 ישנה אפשרות לשלם עד 2 תשלומים, כאשר השיק השני ירשם לא יאוחר ממועד פירעון 9.2.15. אין לחרוג מתאריכים אלו. יש לכתוב את הצ'ק לפקודת "כלים שלובים - כנסים, ארגון והפקות בע"מ", ולשלוח לכתובת המופיעה לעיל.
- **למשלמים בכרטיס אשראי:** לנרשמים עד 26.1.15 - ישנה אפשרות לשלם עד 2 תשלומים, לאחר תאריך זה - החיוב יהיה בתשלום אחד.
- למשלמים באשראי תתוסף עמלת סליקה בסך 2% מהסכום הכללי.

כללי

דמי ביטול:

- ביטול השתתפות עד 30 יום לפני מועד הכנס, החזר בניכוי 150 ₪.
- ביטול השתתפות החל מ-30 יום ועד 15 יום לפני הכנס יוחזרו 50% מדמי ההשתתפות.
- ביטול השתתפות של 10 יום לפני הכנס ואילך, לא יוחזרו דמי ההשתתפות.

זכאויות

- שלושת ימי הכנס מוכרים על ידי הועדה המקצועית לפסיכולוגיה התפתחותית של משרד הבריאות, מועצת הפסיכולוגים כימי השתלמות למתמחים.
  בהתאם להנחיות האוצר, אגף החשב הכללי (חוזר ל/10), ההוצאות הכרוכות בהשתלמויות עובדים לתקופות קצרות ובהשתתפות בימי עיון לשם שמירת רמתם המקצועית - כאשר הן ממומנות על ידי מקום העבודה, תהיינה פטורות ממס הכנסה.
- עובדי מדינה ועובדים אשר המעסיק מפריש להם בכל חודש סכום קבוע ל"קרן ידע" של המח"ר, זכאים להחזר חלקי של עלות ההשתתפות בכנס השנתי של הפ"י. ככלל, החזרים הם של 50% ביחס לחלקיות המשרה (החזר של 50% על משרה מלאה, 25% על משרה של 50% וכן הלאה) ואינם תמיד כוללים השתתפות על לינה. בנוסף, ההחזרים ניתנים רטרואקטיבית בלבד, לאחר קיומו של הכנס וביצוע התשלום על ידי המשתתף.
- הנחיות מפורטות לגבי האפשרויות ההחזר והפרוצדורות לביצוען יינתנו לקראת קיומו של הכנס, על ידי מזכירות הפ"י.

בברכה,
הוועדה המארגנת